

Beszámoló a Codex Alimentarius Természetes Ásványvizek szakbizottság 8. üléséről

Lugano, 2008. február 11. - 15.

I. BEVEZETÉS

A Codex Alimentarius Természetes Ásványvizek (NMW) szakbizottság 8. ülését 2008. február 11 - 15. között Luganoban tartották. Az ülést Mrs. Awilo Ochieng Pernet (Svájc) vezette. A WHO képviselőjét Mr Bruce Gordon látta el.

Az ülésen 47 tagország és 2 nemzetközi NGO szervezet 107 delegáltja vett részt. Az EK Bizottság 20 tagállam részvételével képviseltette magát.

II. EK KOORDINÁCIÓ ÉS MEGBESZÉLÉSEI 3. ORSZÁGOKKAL

Az EK közös álláspontja 2008. január 23.-án Brüsszelben előzetesen egyeztetésre került, amelyet írásban a Codex Titkárság részére megküldtek. A további egyeztetésekre Luganoban került sor.

A Szlovéniával kötött megállapodás alapján az EU elnökségi feladatokat ellátó német elnök asszony (Dr Ute Galle-Hoffmann) az EU Bizottság képviselőivel az ülést megelőzően külön tárgyalásokat folytatott Ausztrália, Kanada, és USA képviselőivel (QUAD-országokkal). Ugyancsak külön tárgyalt az ülés elnökével, a WHO képviselőjével, továbbá a Codex Titkársággal.

III. FŐBB EREDMÉNYEK

A napirendek sorrendjében számolunk be.

Napirend 1. pontja

A napirend elfogadása.

A napirend egyhangúlag elfogadásra került.

Az EK képviselője tájékoztatta az ülésen résztvevőket, hogy a későbbiekben kifejtésre kerülő álláspontokat a jelen levő 20 tagország nevében fogja elmondani.

Napirend 2. pontja

A Codex Alimentarius Bizottsága és/vagy más Codex Szakbizottság által a szakbizottság elé utalt ügyek

A NMW szakbizottság megismerte az ülést megalapozó Codex Alimentarius Bizottsági döntést és annak tartalmi hátterét.

A WHO képviselője összefoglalva bemutatta a WHO ivóvíz minőségre vonatkozó útmutatót, a készítés körülményeit, külön is kitért a folyamatos felülvizsgálati eljárásra, s ezzel összefüggésben jelezte, hogy a folyamatos munka miatt várhatóan 2009. végén megjelenhet az útmutató 4. kiadása.

Napirend 3. pontja

A természetes ásványvizekben előforduló, egyes elemek határértékéről szóló 108-1981 Codex szabvány felülvizsgálata, 4. lépés

Az általános észrevételek megfogalmazása során a tagállamok egyetértettek abban, hogy a szabványban szereplő elemeket egyenként megvizsgálva lehet csak eldönteni, hogy milyen határérték kerüljön meghatározásra. A tagországok abban is egyetértettek, hogy az egyes elemek határérték megállapításánál figyelembe kell venni a természetes ásványvizek speciális jellegzetességeit, mint pl. a védett vízadó rétegből való eredetüket, vagy pl. a kezelésükre vonatkozó technikai, technológiai korlátokat.

A tagországok azt is hangsúlyozták, hogy a vízadó réteggel szembeni környezetvédelmi elvárásokat, illetve az ivóvízhez viszonyított eltérő fogyasztási jellegzetességet is figyelembe kell venni az egyes határértékek vizsgálatakor.

Ennek megfelelően a munka az egyes határértékek megvitatásával folytatódott, az alábbiak szerint (a Codex beszámolóban szereplő alfabetikus rendet követve):

Antimon

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,005 mg/l Codex határérték alacsonyabb, mint a WHO útmutatóban szereplő 0,02 mg/l határérték, azonban tekintettel arra, hogy a 0,005 mg/l érték elérhető a természetes ásványvizek esetében és ez az érték magasabb szintű fogyasztói egészség védelmet jelent, ezért a jelenlegi Codex határérték - **0,005 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Arzén

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,01 mg/l Codex határérték megegyezik a WHO útmutatóban szereplő 0,01 mg/l határértékkel, és a jelenlegi Codex határérték - **0,01 mg/l** - megtartása mellett döntött. A WHO képviselője kifejtette azonban, hogy a WHO az arzént a legveszélyesebb kémiai elemnek tekinti, az irányelvben meghatározott érték korlátozott mértékű tudományos eredményen alapul, a folyamatos felülvizsgálat során erre az elemre visszatérnek.

Bárium

A bárium tekintetében hosszas vita alakult ki, ugyanis Grúzia nyitó hozzászólásában egyes tradicionális, hosszú évtizedek óta fogyasztott vizeik tapasztalatára hivatkozva azt hangsúlyozta, hogy a báriumnak nincs egészségre ártalmas hatása, ezért javasolta, hogy a határérték 2 mg/l értékben kerüljön megállapításra. Ehhez csatlakozva egy nemzetközi szervezet hangsúlyozta, hogy a WHO érték egy epidemiológiai tanulmányon alapul, amely nem állapít meg a bárium esetében egészségre ártalmas hatást. A WHO képviselője is elismerte, hogy a WHO útmutatóban szereplő érték meglehetősen konzervatív és magas biztonsági faktorral kalkulált. Franciaország bemutatta a Francia Élelmiszerbiztonsági Hivatal (AFSSA) 2007 végén közzétett jelentését, amely szintén azt támasztja alá, hogy a természetes ásványvizekben előforduló bárium nem jelent egészségügyi kockázatot, s a megfogalmazott vélemény szerint a bárium esetében határérték megállapítása nem szükséges.

Más Codex tagországok ezzel szemben úgy vélték, hogy nem áll rendelkezésre elegendő tudományosan megalapozott érv ahhoz, hogy a bárium határértékének megemelése mellett lehessen dönteni. Az EU kompromisszumként javasolta, hogy az érvényben lévő határérték helyett a Bizottság 1 mg/l határértéket fogadjon el, de a vita további részében ez a kompromisszumos javaslat nem nyert többségi támogatást.

Hosszas vitát - és ezen belül további javaslatokat (pl. a bárium határérték törlése) - követően az USA delegáció felvetése nyomán az a Szakbizottsági döntés fogalmazódott meg és került elfogadásra, hogy marad a bárium jelenlegi Codex határértéke - **0,7 mg/l** - az alábbi ***lábjegyzettel***: "*a FAO/WHO által kijelölt megfelelő tudományos testület felülvizsgálatáig függőben hagyva*".

Az ülés elnöke arra bízta a tagországokat, hogy nyújtsák be a FAO/WHO részére a rendelkezésükre álló tudományos érveket és bizonyítékokat.

Bór

A jelenlegi Codex szabvány a bór esetében 5 mg/l, míg a WHO útmutató 0,5 mg/l határértéket állapít meg. Több tagország jelezte, hogy a Codex határérték fenntartását javasolják a természetes ásványvizek esetében. A WHO képviselője kérdésre válaszolva elismerte, hogy az útmutatóban szereplő érték nem végleges, felülvizsgálat alatt áll és annak eredménye az útmutató várhatóan 2009-ben megjelenő következő kiadásában jelenik meg.

Az EU- az előzetesen kialakított mandátumának megfelelően - nem foglalt állást a Bór határérték tekintetében, mivel azonban a többi tagország erősen támogatta a Codex határérték megtartását, ezért helyi koordináció keretében alakította ki a kompromisszumos megoldást. Ennek eredményeként a jelentés részét képező megjegyzés mellett fogadta el a Codex határérték - **5 mg/l** - megtartását. Így a Szakbizottság a jelenlegi Codex határérték megtartása mellett döntött.

Kadmium

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,003 mg/l Codex határérték megegyezik a WHO útmutatóban szereplő határértékkal, és a jelenlegi Codex határérték - **0,003 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Króm

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,05 mg/l Codex határérték megegyezik a WHO útmutatóban szereplő határértékkal, és a jelenlegi Codex határérték - **0,05 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Réz

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 1 mg/l Codex határérték alacsonyabb, mint a WHO útmutatóban szereplő 2 mg/l határérték, azonban tekintettel arra, hogy az 1 mg/l érték elérhető a természetes ásványvizek esetében, ezért a jelenlegi Codex határérték - **1 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Cianid

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,07 mg/l Codex határérték megegyezik a WHO útmutatóban szereplő határértékkal, és a jelenlegi Codex határérték - **0,07 mg/l** - megtartása mellett döntött.

--- Oldaltörés ---

Fluorid

A Szakbizottság megállapította, hogy a fluorid esetében a Codex szabvány nem állapít meg maximális határértéket a fluoridra vonatkozóan jelölés előírást alkalmaz 2 mg/l feletti érték esetében, ugyanakkor a WHO 1,5 mg/l határértékben rögzíti a megengedhető fluorid mennyiséget ivóvízben. Hosszas véleménycsere és több - egymástól eltérő - határérték javaslat után a Szakbizottság azt a megoldást fogadta el, hogy *továbbra sem állapít meg maximális határértéket a fluorid esetében, ugyanakkor a jelölésre vonatkozó előírást a mellékletben olvasható módon változtatja meg*, amely összhangban van a WHO útmutató értékével.

Ólom

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,01 mg/l Codex határérték megegyezik a WHO útmutatóban szereplő határértékkal, és a jelenlegi Codex határérték - **0,01 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Mangán

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,5 mg/l Codex határérték magasabb, mint a WHO útmutatóban szereplő 0,4 mg/l határérték. Néhány tagállam és nemzetközi szervezet

javasolta, hogy a mangán határérték kerüljön összhangba a WHO útmutatóban szereplő értékkel. Az EU jelezte, hogy a 0,5 mg/l határérték megtartását javasolja tekintettel a WHO útmutatóban szereplő lábjegyzetre, amely szerint a mangánra vonatkozó határértéket esztétikai és minőségi tényezők is befolyásolták. Mivel a WHO képviselője határozottan állította, hogy a WHO határérték megállapítás egészségügyi tényezőket figyelembe vevő tudományos elemzésen alapult és mivel a két határérték közötti eltérés nem szignifikáns, ezért a Bizottság a WHO útmutatóban szereplő határérték - **0,4 mg/l** -elfogadása és Codex szabványban rögzítése mellett döntött.

Higany

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi Codex határérték 0,001 mg/l teljes higany mennyiségre számolva. A WHO útmutatóban szereplő érték ezzel szemben 0,006 mg/l szerves higanyra számítva. A tagországok egyöntetűen támogatták a meglévő Codex határérték fenntartását, figyelembe véve, hogy a természetes ásványvizek forrása védett a higany szennyeződéstől, s ezzel összefüggésben a szerves vagy összes higany mennyiség közötti megkülönböztetés sem indokolt. Mindezek alapján a Szakbizottság a jelenlegi Codex határérték - **0,001 mg/l** -megtartása mellett döntött.

Nikkel

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,02 mg/l Codex határérték alacsonyabb, mint a WHO útmutatóban szereplő 0,07 mg/l határérték, azonban mivel a WHO képviselője kifejtette, hogy a folyamatos felülvizsgálat során a nikkel határérték felülvizsgálata is várható. Ezért a Szakbizottság úgy döntött, hogy nem időszerű a Codex határérték hozzáigazítása a WHO útmutatóban szereplő értékhez és a jelenlegi Codex határérték - **0,02 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Nitrát

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 50 mg/l Codex határérték megegyezik a WHO útmutatóban szereplő határértékkel, és a jelenlegi Codex határérték - **50 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Nitrit

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,02 mg/l Codex határérték minőségi határértékként került megállapításra - kivéve csecsemők esetében - és ez az érték lényegesen alacsonyabb, mint a WHO útmutatóban szereplő jelenlegi érték. Néhány tagország azt jelezte, hogy fenn kellene tartani a meglévő Codex határértéket, mert véleményük szerint az tartható a természetes ásványvizekben, de a tagországok többsége szerint a határérték irreálisan alacsony. Kenya felvetette, hogy jelölési előírást kellene bevezetni, azonban ez az ötlet nem kapott támogatást hivatkozva a nitrit ingadozó értékére a nitrát és nitrit tartalom közötti átalakulás lehetősége miatt.

További mérlegelést követően a Szakbizottság kompromisszumos megoldásként a nitrit határérték **0,1 mg/l** értékre növelése, valamint a nitritnél hivatkozott lábjegyzet törlése mellett döntött. Az így elfogadott nitrit határérték lényegesen alacsonyabb, mint a WHO irányelvben javasolt érték.

Szelén

A Szakbizottság megállapította, hogy a jelenlegi 0,01 mg/l Codex határérték megegyezik a WHO útmutatóban szereplő határértékkel, és a jelenlegi Codex határérték - **0,01 mg/l** - megtartása mellett döntött.

Napirend 4. pontja

Egyéb témák, további munka

A kenyai delegáció felhívta a Szakbizottság figyelmét arra, hogy a Szabvány 3.2 pontján belül egyes kérdések még nyitottak, mint pl. a felületaktív anyagok, peszticidek és PCB-k, ásványi

olajok és a policiklikus aromás szénhidrogének analitikai és mintavételi módszere. Más delegációk azt vetették fel, hogy célszerű lenne a CAC/RCP 33-1985 számú, a természetes ásványvizekre vonatkozó higiéniai útmutatót felülvizsgálni, tekintettel arra, hogy az 20 évvel korábban készült.

A felvetések megvitatását követően a Szakbizottság úgy összegezte az elhangzottakat, hogy az ülés előkészítése során a NMW munkabizottság elsősorban a Főbizottság 30. ülésén kapott felhatalmazás alapján a Szabványban szereplő egyes egészséggel összefüggő elemek határértékeire koncentrált és a tagországok részéről nem érkezett egyértelmű támogatás arra, hogy a Szakbizottság további munkát kezdeményezzen. A Codex Titkárság tájékoztatása alapján a tagországok ezt kezdeményezhetik a Főbizottságnál, a javasolt témára irányuló projekt dokumentum benyújtásával.

Napirend 5. pontja

Következő ülés helye, időpontja

A Szakbizottság megállapította, hogy a Főbizottság 30. ülésén kapott mandátum szerinti feladatot elvégezte, ezért egy esetleges következő ülés a Főbizottság megfontolásától és döntésétől függ, ezért annak időpontja jelenleg előre nem látható.

Palotásné Gyöngyösi Ágnes

főtanácsos

Melléklet - a természetes ásványvizekben előforduló egyes elemek megengedett határértékének módosítása

3.2.1 Antimony 0.005 mg/l

3.2.2 Arsenic 0.01 mg/l, calculated as total As

3.2.3 Barium 0.7 mg/l

3.2.4 Borate 5 mg/l, calculated as B

3.2.5 Cadmium 0.003 mg/l

3.2.6 Chromium 0.05 mg/l, calculated as total Cr

3.2.7 Copper 1 mg/l

3.2.8 Cyanide 0.07 mg/l

3.2.9 Fluoride See section 6.3.2

3.2.10 Lead 0.01 mg/l

3.2.11 Manganese 0,4 mg/l

3.2.12 Mercury 0.001 mg/l

3.2.13 Nickel 0.02 mg/l

3.2.14 Nitrate 50 mg/l, calculated as nitrate

3.2.15 Nitrite 0,1 mg/l as nitrite **3.2.16** Selenium 0.01 mg/l

The following substances shall be below the limit of quantification when tested, in accordance with the methods prescribed in Section 7:

3.2.17 *Surface active agents*

3.2.18 *Pesticides and PCBs*

3.2.19 *Mineral oil*

3.2.20 *Polynuclear aromatic hydrocarbons*

6.3. További címkézési követelmények

6.3.2.

Ha a termék több, mint 1 mg/l fluoridot tartalmaz, a termék nevéhez közeli helyen, de mindenképpen kiemelt helyen a következő szöveget kell feltüntetni a címkén: *"fluoridot tartalmaz"*, továbbá ha több, mint 1,5 mg/l fluoridot tartalmaz, a következő szöveget kell feltüntetni a címkén: *"a termék nem alkalmas csecsemők és 7 évnél fiatalabb gyermekek számára"*.